

29.12.2014

Handwritten signature and date
25.12.14

Katvalan kotieläinpiha yleishyödyllinen investointihanke

Shro POPELY

LOPPURAPORTTI Nivala-Seura ry.

1. Perustiedot

Hankkeen numero	22669
Ohjelma	Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013
Toimintalinja	Leader Maaseutualueiden elämänlatu ja maaseudun elinkeinoelämän monipuolistaminen
Toimenpide	Leader-toimenpiteet linjalla 3 Kylien kunnostus ja kehittäminen
Toimintaryhmä	Keskipiste-Leader ry.
Toteuttaja	Nivala-Seura ry.

2. Yhteenveto hankkeesta

Ajatus kotieläinpiha -hankeesta syntyi leaderrahoitteen Ruoan matkassa-hankkeen aikana jolloin ihmisiä tutustutettiin ruoan tuottamisen eri vaiheisiin. Nivala on maatalouspitäjä. Talonpoikaismuseo Katvalan erikoistumiskohteiksi ja teemoiksi on valittu maa- ja karjatalous sekä terva. Kaupungin strategiassa korostetaan elämysellisyyttä, esillä on myös vahvasti lapset. Vuosien aikana on eri tilanteissa keskusteltu siitä, että 2000-luvun lapset eivät näe tavallisia maalaiselämään kuuluvia eläimiä missään. Navetoihin ei saa mennä erilaisten säädösten takia, karjaa ei laidunneta entiseen tapaan. Museon perinnepäivässä on jo pitkään suosituin ohjelma ollut pienimuotoinen eläinpiha, jossa lapset ja aikuisetkin ovat saaneet ihailta vasikoita, lampaita, kaneja, kanoja ym. eläimiä.

Hannu Töllä teki Katvalan kotieläinpihan aitauksista ja suojista alustavat suunnitelmat, joista Vähäsöyringin Rakennusliike laati tarkemmat piirrokset ja kartat. Suunnitelmien pohjalta pyydettiin tarjousta aitauksien ja suojien rakentamisesta. Yhtään tarjousta ei saatu.

Nivala-Seura ry. palkkasi aitauksien ja suojien tekoon Olavi ja Henri Vatjuksen, jotka olivat aikaisemminkin olleet työssä museolla ja ymmärsivät museoalueen erityispiirteet. Vanhaan miljööseen museoalueelle rakentaminen vaatii ”silmää”. Rakennelmien tulee olla sellaisia, että ne sopivat hyvin yhteen vanhan rakennuskannan kanssa. Ulkonäkökysymyksistä neuvoteltiin myös aluemuseotutkijan kanssa.

Työ aloitettiin huhtikuussa 2014 ja rakennelmat olivat valmiina kesäkuussa 2014. Tarvikkeet kilpailutettiin ja kokonaistaloudellisesti edullisimpana AgriMarket Nivala toimitti tarvittavat materiaalit. Rakentamisen alkuvaiheessa käytettiin omaa puutavaraa, joista saatiin tehtyä pääosa eläinten suojista. Joitakin hankintoja tehtiin myös toisista liikkeistä sillä perusteella missä niitä oli ja mitä ne maksoivat. Koko alueen ympäröivästä aitauksesta jouduttiin luopumaan, koska kustannusarvio olisi ylittynyt. Alueen aitauksen toteutettiin laajana tuloväylien kohdalle. Parkkipaikan suunta aidattiin kokonaan ja päätuloväylälle rakennettiin portti.

Museoalueelle rakennettiin suojat ja aitaukset vasikoille, sialle, kaneille, lampaille, kileille, ankoille sekä kanoille ja viiriäisille. Työssä noudatettiin viranomaisilta esim. häkkikokoa koskevia ohjeita. Läänineläinlääkäri tarkisti suojat ja aitaukset kesäkuussa 2014. Aitaukset ja suojat toimivat hyvin. Syksyllä 2014 pienet eläinsuojat purettiin ja suojattiin talveksi.

Katvalan kotieläinpihan tavoitteeksi asetettiin uuden toimintamallin luominen ja tuhannen hengen tavoittaminen. Tulokset olivat moninkertaiset. Museoalueelta tuli nivalalaisten ja täällä vierailevien yhteinen kartano, jossa eläimistä tuli suunniteltuakin paremmin osa vanhaa pihapiiriä. Tieto niin kulttuurihistoriallisesti merkittävästä museosta ja sen esineistöstä kuin eläimistäkin saavuttiin laajan kävijäkunnan. Kävijät palveltiin hyvin ja palaute kotieläinpihasta oli erittäin myönteistä. Tutkimuksissa on osoitettu, että museossa käynti lisää terveyttä. Samoin tekee eläinten koskettelu ja ihailu. Nämä kaksi elementtiä yhdistyivät kotieläinpihassa täydellisesti.

3. Raportti

3.1. Katvalan kotieläinpiha-hankkeen taustaa ja tavoitteet

Ajatus kotieläinpiha -hankeesta syntyi leaderrahoitteen Ruoan matkassa-hankkeen aikana jolloin ihmisiä tutustutettiin ruoan tuottamisen eri vaiheisiin. Nivala on maatalouspitäjä. Talonpoikaismuseumo Katvalan erikoistumiskohteiksi ja teemoiksi on valittu maa- ja karjatalous sekä terva. Kaupungin strategiassa korostetaan elämysellisyyttä, esillä on myös vahvasti lapset. Vuosien aikana on eri tilanteissa keskusteltu siitä, että 2000-luvun lapset eivät näe tavallisia maalaiselämään kuuluvia eläimiä missään. Navetoihin ei saa mennä erilaisten säädösten takia, karjaa ei laidunneta entiseen tapaan. Museon perinnepäivässä on jo pitkään suosituin ohjelma ollut pienimuotoinen eläinpiha, jossa lapset ja aikuisetkin ovat saaneet ihailta vasikoita, lampaita, kaneja, kanoja ym. eläimiä.

Hankkeen varsinaisena kohderyhmänä voidaan pitää kaikkia nivalalaisia ja täällä vierailevia. Hanke hyödyttää kaikkia eläimistä ja vanhasta pihapiiristä kiinnostuneita. Tavoitteena on että toiminta jatkuu hankkeen jälkeen ja silloinkin hyödynsaajina ovat nivalalaiset ja täällä vierailevat. Hankkeen toteuttamiseen osallistuvat Nivala-Seuran ohella Nivalan kaupunki, Nivalan 4H-yhdistys sekä MTK-Nivala. Toteutusvastuu on jaettu eri toimijoiden kesken; MTK-Nivala toimittaa kotieläimet, 4H-yhdistys vastaa eläinten hoidosta ja esittelystä, Nivalan kaupunki rakenteista ja Nivala-Seura koko hankkeen organisoimisesta.

3.2. Investointihankkeen toteutuminen

Hannu Tölli teki Katvalan kotieläinpihan aitauksista ja suojista alustavat suunnitelmat, joista Vähäsöyringin Rakennusliike laati tarkemmat piirrokset ja kartat. Suunnitelmien pohjalta pyydettiin tarjousta aitauksien ja suojien rakentamisesta. Tarjouspyyntö julkaistiin Nivala-lehdessä ja Nivala-Seuran nettisivuilla. Yhtään tarjousta ei saatu.

Nivala-Seura ry. palkkasi aitauksien ja suojien tekoon Olavi ja Henri Vatjuksen, jotka olivat aikaisemminkin olleet työssä museolla ja ymmärsivät museoalueen erityispiirteet. Vanhaan miljööseen museoalueelle rakentaminen vaatii "silmää". Rakennelmien tulee olla sellaisia, että ne sopivat hyvin yhteen vanhan rakennuskannan kanssa. Ulkonäkökysymyksistä neuvoteltiin myös aluemuseotutkijan kanssa.

Työsopimus tehtiin ajalle 24.4.2014-25.6.2014. Työ aloitettiin huhtikuussa 2014 ja rakennelmat olivat valmiina kesäkuussa 2014. Tarvikkeet kilpailutettiin ja kokonaistaloudellisesti edullisimpana AgriMarket Nivala toimitti tarvittavat materiaalit. Rakentamisen alkuvaiheessa käytettiin omaa puutavaraa, joista saatiin tehtyä pääosa eläinten suojista. Joitakin hankintoja tehtiin myös toisista liikkeistä sillä perusteella missä niitä oli ja mitä ne maksoivat. Koko alueen ympäröivästä aitauksesta jouduttiin luopumaan, koska kustannusarvio olisi ylittynyt. Alueen aitauksen toteutettiin laajana tuloväylien kohdalle. Parkkipaikan suunta aidattiin kokonaan ja päätuloväylälle rakennettiin portti.

Museoalueelle rakennettiin suojat ja aitaukset vasikoille, sialle, kaneille, lampaille, kileille, ankoille sekä kanoille ja viiriäisille. Osalle eläimistä tehtiin häkit. Kaikki rakennelmat tehtiin valvonnassa siten, että kukin eläinryhmän erityisvaatimukset tulivat täytetyksi. Työssä noudatettiin viranomaisilta esim. häkkikokoa koskevia ohjeita. Läänineläinlääkäri tarkisti suojat ja aitaukset kesäkuussa 2014. Käynnin jälkeen tehtiin vielä korjauksia esim. kanihäkkien kokoa suurennettiin lakeja vastaavaksi. Aitaukset ja suojat toimivat hyvin. Syksyllä 2014 pienet eläinsuojat purettiin ja suojattiin talveksi.

3.3. Kustannukset

Kotieläinpihan investointihankkeen kokonaiskustannukset olivat 22 852 €. Hankkeen hyväksytyt kokonaiskustannusarvio oli 21 850 €. Toteuttaja vastaa ylimenevästä osuudesta. Kustannuksiin ei ole laskettu hallinnollisia kuluja. Elyn ja valtion tuki on 8 740 €, kuntarahan osuus 2 185 €. Nivala-Seuran osuudeksi jäi 10 925 € sekä ylimenevät kustannukset sekä hallinnonnin kulut.

3.4. Yhteistyökumppanit

Kotieläinpihaa on toteutettu yhteistyössä Nivalan kaupungin, MTK-Nivalan, Nivalan 4H-yhdistyksen ja Nivalan Ratsastajien kesken. Investointihanketta suunniteltiin yhteistyössä ja erityisesti MTK:n rooli erilaisten lupa-asioiden selvittämisessä oli keskeinen.

3.4. Tulokset ja vaikutukset

Katvalan kotieläinpihan tavoitteeksi asetettiin uuden toimintamallin luominen ja tuhannen hengen tavoittaminen. Tulokset olivat moninkertaiset. Museoalueelta tuli nivalalaisten ja täällä vierailevien yhteinen kartano, jossa eläimistä tuli suunniteltuakin paremmin osa vanhaa pihapiiriä. Tieto niin kulttuurihistoriallisesti merkittävästä museosta ja sen esineistöstä kuin eläimistäkin saavuttiin laajan kävijäkunnan. Kävijät palveltiin hyvin ja palaute kotieläinpihasta oli erittäin myönteistä. Tutkimuksissa on osoitettu, että museossa käynti lisää terveyttä. Samoin tekee eläinten koskettelu ja ihailu. Nämä kaksi elementtiä yhdistyivät kotieläinpihassa täydellisesti.

4. Jatkotoimenpiteet

Nivala-Seura ry. jatkaa kotieläinpihatoimintaa tulevina kesinä yhteistyössä eri tahojen kanssa. Esille on noussut erilaisten teemapäivien lisääminen kotieläinpihan tarjontaan. Sitä selvitetään.

Allekirjoitus ja päiväys

Nivalassa 4.joulukuuta 2014

Nivala-Seura ry.

Kim Oja
puheenjohtaja

Hanna Järviluoma
sihteeri